

מבט לאיראן

24 ביוני – 8 ביולי 2018

עורך: ד"ר רז צימט

במוקד אירועי השבוע

◀ **המערכה בסוריה ממשיכה לגבות אבידות מהכוחות האיראנים:** שלושה לוחמים איראנים נוספים נהרגו בשבועיים האחרונים בסוריה, **שניים מהם** (בהם קצין בכיר במשמרות המהפכה) **נהרגו באזור אלבוכמאל**. קצין איראני נוסף נהרג, על-פי דיווח צבא סוריה החופשית, באזור דרעא. ריבוי האבידות בקרב הלוחמים האיראנים ובקרב המיליציות השיעיות המופעלות על-ידי איראן, בעיקר באזור אלבוכמאל, בקרבת מעבר הגבול שבין סוריה לעיראק, **מעיד על הקשיים שאיראן ובעלי בריתה נתקלים בפעילותם לאבטחת השליטה באזור חשוב זה.**

◀ על רקע המתקפה הנמשכת של צבא סוריה נגד ארגוני המורדים בדרום סוריה ובאזור אלבוכמאל, הצהיר עלי-אכבר ולאיתי, יועצו הבכיר של מנהיג איראן, כי **במוקדם או במאוחר יאלצו האמריקאים לסגת מהגדה המזרחית של הפרת** (קרי - מהאזור שבו פועלים כוחות ה-SDF, שבשליטת הכורדים). הוא ציין, כי הניצחון בדרעא הוא הקדמה לניצחונות נוספים במזרח עמק הפרת. בתוך כך, **מיליציות עיראקיות-שיעיות, המופעלות על-ידי איראן, משתתפות במערכה בדרום סוריה**, אף כי משקלן בכלל סדר הכוחות הגדול המופעל על-ידי המשטר הסורי אינו משמעותי, ככל הנראה.

◀ על רקע המערכה הצבאית בדרום סוריה והדיווחים אודות מגעים בין ארה"ב ורוסיה בנוגע לעתיד סוריה, **נמשכים המגעים המדיניים בין טהראן ומוסקבה סביב ההתפתחויות בסוריה**. שר החוץ האיראני, מחמד ג'ואד זריף, שוחח בראשית יולי 2018 בטלפון עם עמיתו הרוסי, סרגיי לברוב, ודן עימו בתהליך ההסדרה בסוריה. קודם לכן נפגש חסין ג'אברי אנצארי, יועצו הבכיר של זריף, עם שגריר רוסיה באיראן ודן עימו בשיתוף הפעולה בין שתי המדינות בסוגיות אזוריות, ובמיוחד בהתפתחויות בסוריה.

◀ על רקע המשך המגעים להקמת ממשלה חדשה בעיראק, ביקר יועצו לביטחון לאומי של ראש ממשלת עיראק, פאלח פיאד, בטהראן ונפגש עם בכירים איראנים. בפגישה עם פיאד גינה עלי שמח'אני, מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי של איראן, את המתקפה האחרונה נגד מיליציות שיעיות עיראקיות בגבול סוריה-עיראק, שיוחסה לארה"ב, והצהיר, כי טהראן תתמוך בכל החלטה עיראקית בנוגע להרכבת הממשלה החדשה בבגדאד.

◀ **באיראן גוברת הביקורת הציבורית הפנימית נגד המשך ההשקעות מצד המשטר האיראני מחוץ לגבולות המדינה, ובמיוחד התמיכה בסוריה, בחזבאללה ובפלסטינים, בשעה שאזרחי איראן ניצבים בפני משבר כלכלי מחרף.** ביקורת זו באה לידי ביטוי במהלך מחאת סוחרי הבאזאר בטהראן בסוף חודש יוני 2018, בה נשמעו קריאות "מוות לפלסטין". בשבועות האחרונים התנהל ברשתות החברתיות באיראן קמפיין

נגד "קרן הסיוע ע"ש אמאם ח'ומיני" בעקבות דיווחים לפיהם הקרן חילקה בחודש רמז'אן האחרון מאות אלפי ארוחות לשבירת הצום לפלסטינים ברצועת עזה.

המעורבות האיראנית בסוריה ובלבנון

◀ שלושה לוחמים איראנים נוספים נהרגו בסוריה. התקשורת האיראנית דיווחה, כי **שאהרח' דאאיפור (Shahrokh Daeipour)**, קצין בכיר במשמרות המהפכה, נהרג ב-22 ביוני 2018 באזור אלבוכמאל. ב-27 ביוני 2018 דיווחו כלי תקשורת באיראן, כי לוחם במיליצית הבסיג' של משמרות המהפכה, מוסא רג'בי (Mousa Rajjabi), נהרג, אף הוא, ימים ספורים קודם לכן באזור אלבוכמאל. ב-2 ביולי 2018 דווח על מותו של קצין משמרות המהפכה, מחמד אברההים רשידי (Mohammad Ebrahim Rashidi), לוחם בזרוע היבשה של משמרות המהפכה. בתקשורת האיראנית לא נמסר היכן נהרג, אך מקורות בצבא סוריה החופשית דיווחו (3 ביולי 2018), כי נהרג באזור דיר אלעדס שבצפון מערב מחוז דרעא. ייתכן, כי הימנעות התקשורת האיראנית מאזכור מקום מותו נובעת מחוסר רצון איראני להודות בנוכחות איראנית בדרעא.

שאהרח' דאאיפור (תסנים, 23 ביוני 2018)

מחמד אברההים רשידי (אבנ"א, 2 ביולי 2018)

◀ בקרבות נגד דאעש באזור אלבוכמאל נהרגו לאחרונה לפחות חמישה לוחמים איראנים. ריבוי האבידות בקרב הלוחמים האיראנים המשרתים באזור אלבוכמאל, ובקרב המיליציות השיעיות המופעלות על ידי איראן, מעיד על הקשיים שאיראן ובעלי בריתה נתקלים בהם בפעילותם לאבטחת שליטתם באזור חשוב זה.

◀ עלי-אכבר ולאיתי (Ali Akbar Velayati), יועץ בכיר לעניינים בינלאומיים של המנהיג העליון, הצהיר, כי במוקדם או במאוחר ייאלצו האמריקאים לסגת מהגדה המזרחית של עמק הפרת והעם הסורי ייפטר מהם. בפגישה עם שר ההשכלה הגבוהה של סוריה בירך ולאיתי את סוריה על ניצחונותיה האחרונים, במיוחד "הניצחונות האחרונים בדרעא". הוא ציין, כי האויבים העיקריים של סוריה ואיראן הם ארה"ב, ישראל ומדינות "הריאקציה האזורית" (הכוונה במיוחד לערב הסעודית), הממשיכות במאמצייהן נגד הממשלה והעם בסוריה. הוא הוסיף, כי התבססותם של כמה אלפי חיילים אמריקאים בעמק הפרת אינה מבוססת על החלטת מועצת הביטחון של האו"ם או על הזמנה רשמית מצד ממשלת סוריה. ולאיתי אמר, כי אין ספק שהניצחון בדרעא הוא הקדמה לניצחונות נוספים במזרח עמק הפרת לטובת ממשלת סוריה ובעלות בריתה (איסנ"א, 3 ביולי 2018).

עלי-אכבר ולאיתי (איסנ"א, 3 ביולי 2018)

◀ על רקע דיווחים בנוגע למגעים בין ארה"ב ורוסיה בנוגע לעתיד סוריה, ובכלל זה עתיד הנוכחות האיראנית במדינה, נמשכים המגעים המדיניים בין מוסקבה וטהראן. התקשורת הרוסית דיווחה (2 ביולי 2018), כי שר החוץ האיראני, מחמד ג'ואד זריף, ושר החוץ הרוסי, סרגיי לברוב, שוחחו ביניהם בטלפון ודנו בשיתוף הפעולה הביילטרלי בין שתי המדינות ובתהליך ההסדרה בסוריה (אינטרפקס, 2 ביולי 2018). ב-4 ביולי 2018 הצהיר לברוב, לאחר פגישה עם שר החוץ הירדני, כי הדרישה מאיראן לסגת לחלוטין מסוריה "אינה מציאותית". הוא ציין, כי איראן היא אחת ממדינות המפתח באזור ולא ניתן לצפות שהיא תיטוש את האינטרסים שלה (אי-פי, 4 ביולי 2018). בראשית יולי נפגש חסין ג'אברי אנצארי (Hossein Jaber Ansari), יועץ בכיר של שר החוץ, עם שגריר רוסיה בטהראן, לבאן דג'גריאן, ודן עמו בשיתוף הפעולה בין שתי המדינות בסוגיות אזוריות, במיוחד בהתפתחויות האחרונות בסוריה (אילנ"א, 1 ביולי 2018).

◀ בתוך כך, מיליציות עיראקיות-שיעיות, המופעלות על-ידי איראן, משתתפות במערכה בדרום סוריה, אף כי משקלן בכלל סדר הכוחות הגדול המופעל על-ידי המשטר הסורי אינו משמעותי, ככל הנראה. המיליציות

השיעיות מעניקות למעורבותן בלחימה כיסוי תקשורתי, ייתכן כצעד של התרסה פומבית, אף על-פי שהתקשורת האיראנית מסתפקת בדיווחים אינפורמטיביים על הלחימה בדרום סוריה ואינה מתייחסת למעורבותמיליציות שיעיות פרו-איראניות במערכה. בין המיליציות המשתתפות בלחימה ניתן לציין את חטיבת ד'ו אלפקאר, מיליציה שיעית-עיראקית המופעלת על-ידי האיראנים, ואת חטיבת אבו אלפצ'ל אלעבאס, מיליציה עיראקית שיעית נוספת, המופעלת, אף היא, על-ידי משמרות המהפכה האיראנים.

◀ מחמד-רזא ראוף שיבאני (Mohammad Reza Raouf Sheibani), שגריר איראן לשעבר בסוריה, אמר בריאיון לסוכנות הידיעות "תסנים" (4 ביולי 2018), כי אין לארה"ב אסטרטגיה ברורה לנוכח ההתפתחויות בסוריה וברוב המקרים היא פסיבית ואינה יוזמת. בריאיון, שנערך על רקע פעילות צבא סוריה בדרום המדינה, אמר שיבאני, כי ישראל היא אחת המפסידות מההתפתחויות בסוריה. הוא ציין, כי המשבר בסוריה יצר הזדמנות פז עבור ישראל לסגור חשבון היסטורי עם ממשל אסד ולפגוע ב"ציר ההתנגדות", אך מעורבות איראן, חזבאללה ורוסיה בסוריה שינה את המצב לרעת ישראל. שיבאני ציין, כי ישראל מנצלת את נוכחות "היועצים" האיראנים בסוריה כתירוץ לפתיחת חזית ישירה עם איראן בסוריה כדי להפוך את המאבק בסוריה ממקומי לאזורי. ישראל גם שואפת, לדבריו, להאריך את המשבר בתירוצים שונים, משום שכל הסדר מדיני, שיושג ביוזמת איראן, רוסיה ותורכיה, יפעל לרעתה.

שגריר איראן לשעבר בדמשק, מחמד-רזא ראוף שיבאני (תסנים, 4 ביולי 2018)

◀ בהתייחסו למגעים בין ארה"ב לרוסיה סביב ההתפתחויות בדרום סוריה אמר שיבאני, כי פעילות צבא סוריה באזור מחייבת תיאום מחודש בין ארה"ב לרוסיה, אך מה שחשוב עבור סוריה ובעלות בריתה הם טיהור האזור מגורמי אופוזיציה חמושים ומגורמי טרור והחזרת השליטה באזור לידי הממשל המרכזי הסורי. שיבאני ציין, כי שחרור דרום סוריה מידי הטרוריסטים יעודד את הממשלה והצבא הסוריים להשלים גם את שחרורם של שלושת האזורים האחרונים שנותרו מחוץ לשליטתם: אזור אלטנף, שבשליטת ארה"ב ודאעש; אזור אלג'זירה שבמזרח הפרת, שבשליטת ארה"ב ובעלי בריתם המקומיים; ומחוז אדליב.

◀ מחמד-ג'לאל פירוזניא (Mohammad Jalal Firouznia) מונה כשגריר החדש של איראן בלבנון. הוא מחליף את מחמד פתח-עלי (Mohammad Fathali), שכהן כשגריר בבירות מאז 2014. פירוזניא כיהן בעבר כשגריר איראן בתימן, בבחרין ובמלזיה (איסנ"א, 30 ביוני 2018).

**מחמד-ג'לאל פירוזניא, שגריר איראן החדש בלבנון
(תסנים, 30 ביוני 2018)**

◀ שגרירות לבנון בטהראן הודיעה, כי עלי לאריג'אני, יו"ר המג'לס האיראני, יבקר בקיץ הקרוב בלבנון. בביקורו המתוכנן צפוי לאריג'אני לברך את עמיתו הלבנוני ובכירים לבנונים נוספים על הבחירות הכלליות, שהתקיימו לאחרונה בלבנון, ולדון עימם בחיזוק הקשרים בין שתי המדינות, במיוחד בתחום הכלכלי (מהר, 1 ביולי 2018).

המעורבות האיראנית בעיראק

◀ עלי שמח'אני (Ali Shmakhani), מזכיר המועצה העליונה לביטחון לאומי, נפגש ב-25 ביוני 2018 עם פאלח פיאד (Faleh Fayyad), היועץ לביטחון לאומי של ראש ממשלת עיראק, ודן עימו בהתפתחויות באזור וביחסים בין שתי המדינות. שמח'אני בירך את ממשלת עיראק על הבחירות הכלליות, שהתקיימו לאחרונה במדינה, והביע תקווה, כי שיפור המצב הביטחוני בעיראק יאפשר להרחיב את הקשרים הכלכליים והמסחריים בין טהראן ובגדאד. שמח'אני האשים את ארה"ב בתמיכה ב"שרידי הטרוריסטים" באזור, גינה את המתקפה האחרונה כנגד המיליציות השיעיות העיראקיות בגבול סוריה-עיראק, שיוחסה לארה"ב, וציין, כי לארה"ב ולישראל תפקיד מרכזי במשברים רבים באזור. הוא שב והביע את תמיכתה הנמשכת של איראן בעיראק וציין, כי טהראן תתמוך בכל החלטה שתתקבל בעיראק בנוגע להרכבת הממשלה החדשה בבגדאד (פארס, 25 ביוני 2018). במהלך ביקורו בטהראן נפגש פיאד גם עם יועצו הבכיר של מנהיג איראן, עלי-אכבר ולאיית.

פגישת עלי שמח'אני עם פאלח פיאד (YJC.IR, 25 ביוני 2018)

המעורבות האיראנית בזירה הפלסטינית

◀ על רקע ביקורת פנימית גוברת באיראן נגד ההשקעות האיראניות מחוץ לגבולות המדינה, הצהיר אוסאמה קואסמה, דובר תנועת פתח, כי איראן לא העבירה כל סיוע לפלסטין וגינה את הסיסמאות, שנשמעו לאחרונה במהלך מחאת הסוחרים בבאזאר בטהראן בגנות הפלסטינים, ובהן קריאות "מוות לפלסטין". קואסמה אמר, כי אין כל בסיס לטענות, כי המשבר הכלכלי באיראן קשור לתמיכת איראן בעם הפלסטיני. הוא ציין, כי איראן לא העניקה דבר לעם הפלסטיני וכי הפלסטינים מעולם לא התערבו בענייניה הפנימיים של איראן. העם הפלסטיני מעריך ומכבד את העם האיראני והעם האיראני תומך בזכויות הפלסטינית, אך הוא אינו מודע להשתתפות איראנית כלשהי בהקמת בית ספר, אוניברסיטה, בית חולים או פרויקט פיתוח בפלסטין. קואסמה ציין, כי תמיכת איראן בחמאס אין משמעותה תמיכה בעם הפלסטיני כי אם במפלגה ספציפית.

◀ בעקבות הודעת דובר פתח, הצהיר דובר ועדות ההתנגדות של חמאס, אבו-מג'אהד, כי איראן העניקה תמיכה רבה לעם הפלסטיני ול"התנגדות", במיוחד באמצעות הסניף הפלסטיני של קרן השיד האיראנית, התומכת במשפחות חללים פלסטינים ברצועת עזה. הוא ציין, כי העובדה, שאיראן אינה מעבירה את הסיוע שלה לפלסטינים באמצעות מוסדות הרשות הפלסטינית, אין משמעותה שהיא אינה תומכת בפלסטינים (עצרי-איראן, 3 ביולי 2018).

◀ על רקע המחאה הגוברת באיראן, נשמעת בחודשים האחרונים ביקורת ציבורית נגד תמיכתה הנמשכת של איראן במשטר הסורי, בארגוני הטרור ובפלסטינים על חשבון אזרחי איראן. בשבועות האחרונים התנהל ברשתות החברתיות באיראן קמפיין נגד "קרן הסיוע ע"ש אמאם ח'ומיני" במחאה על הסיוע המועבר על-ידיה

לנזקקים מוסלמים בעולם, במיוחד ברצועת עזה ובלבנון. הקמפיין הושק לאחר שבראשית חודש רמז'אן (מחצית מאי 2018) התפרסמו באמצעי תקשורת איראנים וברשתות החברתיות תמונות וסרטונים המתעדים חלוקת ארוחות לשבירת הצום מטעם "קרן הסיוע ע"ש אמאם ח'ומיני" לכ-300 אלף פלסטינים המתגוררים ברצועת עזה (אירנ"א, 18 במאי 2018).